

స కపి ర్నాశయామాస సహస్రాక్ష ఇవాసురాన్ |
 హతై ర్నాగైశ్చ తురగై ర్భగ్నైశ్చ మహారథైః || 39

హతైశ్చ రాక్షసై ర్భూమీ రుద్ధమార్గా సమంతతః || 40

తతః కపి స్తాన్ ధ్వజినీపతీన్ రణే
 నిహత్య వీరాన్ సబలాన్ సవాహనాన్ |
 సమీక్య వీరః పరిగృహ్య తోరణం
 కృతక్షణః కాల ఇవ ప్రజాక్షయే || 41

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే వాల్మీకీయే చతుర్వింశత్యహస్తికాయాం
 సంహితాయామ్ శ్రీమత్సుందరకాండే షట్పత్వారింశ స్సర్గః

౧

ఆపదా మపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదామ్ |
 లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమా మ్యహమ్ ||

ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామో దాశరథి ర్యది |
 పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వ శ్శరైసం జహి రావణిమ్ ||

అథ సప్తచత్వారింశ స్సర్గః

అక్షకుమారవధః

సేనాపతీన్ పంచ స తు ప్రమాపితాన్
 హనుమతా సానుచరాన్ సవాహనాన్ |
 సమీక్య రాజా సమరోద్ధతోన్ముఖం
 కుమార మక్షం ప్రసమైక్ష తాగ్రతః || 1

స తస్య దృష్ట్యర్చనసంప్రచోదితః
 ప్రతాపవాన్ కాంచనచిత్రకారుకః |
 సముత్పపాతాథ సద స్సృదీరితో
 ద్విజాతిముఖ్యై ర్హవిషేవ పావకః || 2

తతో మహా ద్బాలదివాకరప్రభం
 ప్రతప్తజాంబూనద జాలసంతతమ్ |
 రథం సమాస్థాయ యయౌ స వీర్యవాన్
 మహాహరిం తం ప్రతి వైర్యతర్లభః || 3

తత స్తపస్సంగ్రహ సంచయార్జితం
 ప్రతప్తజాంబూనద జాలశోభితమ్ |
 పతాకినం రత్నవిభూషితధ్వజం
 మనోజవాష్టాశ్వవరై స్సుయోజితమ్ || 4

సురాసురాధృష్య మసంగచారిణం
 రవిప్రభం వ్యోమచరం సమాహితమ్ |
 సతూణమష్టాసి నిబద్ధబంధురం
 యథాక్రమావేశిత శక్తితోమరమ్ || 5

విరాజమానం ప్రతిపూర్ణవస్తునా
 సహేమదామ్నా శశిసూర్యవర్చసా |
 దివాకరాభం రథ మాస్థిత స్తతః
 స నిర్జగా మామరతుల్యవిక్రమః || 6

స పూరయన్ ఖం చ మహీం చ సాచలాం
 తురంగ మాతంగ మహారథస్వనైః |
 బలై స్సమేతై స్స హి తోరణస్థితం
 సమర్థ మాసీన ముషాగమత్ కపిమ్ || 7

స తం సమాసాద్య హరిం హరీక్షణో
 యుగాంతకాలాగ్ని మివ ప్రజాక్షయే |
 అవస్థితం విస్మితజాత సంభ్రమః
 సమైక్షతాక్షో బహుమానచక్రుషా || 8

స తస్య వేగం చ కపే ర్మహాత్మనః
 పరాక్రమం చారిషు పార్థివాత్మజః |
 విధారయన్ స్వం చ బలం మహాబలో
 హిమక్షయే సూర్య ఇవాభివర్ధతే || 9

స జాతమన్యుః ప్రసమీక్ష్య విక్రమం
 స్థిరం స్థిత స్సంయతి దుర్నివారణమ్ |
 సమాహితాత్మా హనుమంత మాహవే
 ప్రచోదయామాస శరై స్త్రిభి శ్శితైః || 10

తతః కపిం తం ప్రసమీక్ష్య గర్వితం
 జితశ్రమం శత్రుపరాజయోర్జితమ్ |
 అవైక్ష తాక్ష స్సముదీర్ఠమానసః
 స బాణపాణిః ప్రగృహీతకార్ముకః || 11

స హేమనిష్కాంగద చారుకుండలః
 సమాససా దాశుపరాక్రమః కపిమ్ |
 తయో ర్భూ వాప్రతిమ స్సమాగమః
 సురాసురాణా మపి సంభ్రమప్రదః || 12

రరాస భూమి ర్న తతాప భానుమాన్
 వవౌ న వాయుః ప్రచచాల చాచలః |
 కపేః కుమారస్య చ వీక్ష్వ సంయుగం
 ననాద చ ద్యౌ రుదధిశ్చ చుక్లుభే || 13

తత స్స వీర స్సుముఖాన్ పతత్రిణః
 సువర్ణపుంఖాన్ సవిషా నివోరగాన్ |

సమాధిసంయోగ విమోక్షతత్త్వవిత్
 శరా నథ త్రీన్ కపిమూర్ధ్న్యపాతయత్ || 14

స తై శ్శురై ర్కూర్ధ్ని సమం నిపాతితైః
 క్షర న్నస్మగ్ధిగ్ధవివృత్తలోచనః |
 నవోదితాదిత్యనిభ శ్శురాంశుమాన్
 వ్యరాజతాదిత్య ఇవాంశుమాలికః || 15

తత స్స పింగాధిప మంత్రిసత్తమః
 సమీక్ష్య తం రాజవరాత్మజం రణే |
 ఉదగ్రచిత్రాయుధ చిత్రకార్ముకం
 జహర్ష చాపూర్యత చాహవోన్ముఖః || 16

స మందరాగ్రస్థ ఇవాంశుమాలికో
 వివృద్ధకోపో బలవీర్యసంయుతః |
 కుమారమక్షం సబలం సవాహనం
 దదాహ నేత్రాగ్ని మరీచిభి స్తదా || 17

తత స్సబాణాసన చిత్రకార్ముకః
 శరప్రవర్షో యుధి రాక్షసాంబుధః |
 శరాన్ ముమోచాశు హరీశ్వరాచలే
 వలాహకో వృష్టి మివాచలోత్తమే || 18

తతః కపి స్తం రణచండవిక్రమం
 వివృద్ధతేజో బలవీర్యసంయుతమ్ |
 కుమార మక్షం ప్రసమీక్ష్య సంయుగే
 ననాద హర్షా ధ్వునతుల్యవిక్రమః || 19

స బాలభావా ద్యుధి వీర్యదర్పితః
 ప్రవృద్ధమన్యుః క్షతజోపమేక్షణః |

సమాససా దాప్రతిమం కపిం రణే
గజో మహాకూప మివావృతం తృణైః ॥ 20

స తేన బాణైః ప్రసభం నిపాతతైః
చకార నాదం ఘననాదనిస్వనః ।
సముత్పపాతాశు నభ స్స మారుతిః
భుజోరువిక్షేపణ ఘోరదర్శనః ॥ 21

సముత్పతంతం సమభిద్రవ దృలీ
స రాక్షసానాం ప్రవరః ప్రతాపవాన్ ।
రథీ రథిశ్రేష్ఠతమః కిరన్ శరైః
పయోధర శ్శైల మివాశ్మవృష్టిభిః ॥ 22

స తాన్ శరాంస్తస్య హరి ర్విమోక్షయన్
చచార వీరః పథి వాయుసేవితే ।
శరాంతరే మారుతవ ద్వినిష్పతత్
మనోజవ స్సంయతి చండవిక్రమః ॥ 23

త మాత్తబాణాసన మాహవోన్ముఖం
ఖమాస్తృణంతం విశిఖై శ్శరోత్తమైః ।
అవైక్ష తాక్షం బహుమానచక్షుషా
జగామ చింతాం చ స మారుతాత్మజః ॥ 24

తత శ్శరై ర్భిన్న భుజాంతరః కపిః
కుమారవీరేణ మహాత్మనా నదన్ ।
మహాభుజః కర్మవిశేషతత్త్వవిత్
విచింతయామాస రణే పరాక్రమమ్ ॥ 25

అబాలవ ద్బాలదివాకరప్రభః
కరో త్యయం కర్మ మహాన్ మహాబలః ।

న చాస్య సర్వాహవకర్మశోభినః
 ప్రమాపణే మే మతి రత్ర జాయతే || 26

అయం మహాత్మా చ మహాంశ్చ వీర్యతః
 సమాహిత శ్చాత్తిసహశ్చ సంయుగే |
 అసంశయం కర్మగుణోదయా దయం
 సనాగయక్తై ర్మునిభిశ్చ పూజితః || 27

పరాక్రమోత్సాహ వివృద్ధమానసః
 సమీక్షతే మాం ప్రముఖాగత స్థితః |
 పరాక్రమో హ్యస్య మనాంసి కంపయేత్
 సురాసురాణామపి శీఘ్రగామినః || 28

న ఖల్వయం నాభిభవే దుపేక్షితః
 పరాక్రమో హ్యస్య రణే వివర్ధతే |
 ప్రమాపణం త్వేవ మమాస్య రోచతే
 న వర్ధమానోఽగ్ని రుపేక్షితుం క్షమః || 29

ఇతి ప్రవేగం తు పరస్య తర్కయన్
 స్వకర్మయోగం చ విధాయ వీర్యవాన్ |
 చకార వేగం తు మహాబల స్తదా
 మతిం చ చక్రేస్య వధే మహాకపిః || 30

స తస్య తా నష్టహయాన్ మహాజవాన్
 సమాహితాన్ భారసహాన్ వివర్తనే |
 జఘాన వీరః పథి వాయుసేవితే
 తలప్రహారైః పవనాత్మజః కపిః || 31

తత స్తలేనాభిహతో మహారథః
 స తస్య పింగాధిపమంత్రి నిర్జితః |

- ప్రభగ్ననీడః పరిముక్తకూబరః
 పపాత భూమౌ హతవాజి రంబరాత్ || 32
- స తం పరిత్యజ్య మహారథో రథం
 సకార్ముకః ఖడ్గధరః ఖముత్పతన్ |
 తపోఽభియోగాత్ ఋషి రుగ్రవీర్యవాన్
 విహాయ దేహం మరుతా మివాలయమ్ || 33
- తతః కపి స్తం విచరంత మంబరే
 పతత్రిరాజా నిలసిద్ధసేవితే |
 సమేత్య తం మారుతతుల్యవిక్రమః
 క్రమేణ జగ్రాహ స పాదయో ర్ద్భ్రథమ్ || 34
- స తం సమావిధ్య సహస్రశః కపిః
 మహారగం గృహ్య ఇవాండజేశ్వరః |
 ముమోచ వేగాత్ పితృతుల్యవిక్రమో
 మహీతలే సంయతి వానరోత్తమః || 35
- స భగ్నబాహూరుకటీశిరోధరః
 క్షరన్నస్మజ్ నిర్మథితాస్థిలోచనః |
 స భగ్నసంధిః ప్రవికీర్ణబంధనో
 హతః క్షితౌ వాయుసుతేన రాక్షసః || 36
- మహాకపిర్బామితలే నిపీడ్య తం
 చకార రక్షో ధిపతేః మహద్భయమ్ || 37
- మహర్షిభి శ్చక్రచరై ర్మహావ్రతైః
 సమేత్య భూతైశ్చ సయక్ష్మపన్నగైః |
 సురైశ్చ సేంద్రై ర్భృశజాత విస్మయైః
 హతే కుమారే స కపి ర్నిరీక్షితః || 38

నిహత్య తం వజ్రసుతోపమప్రభం
 కుమార మక్షం క్షతజోపమేక్షణమ్ |
 త మేవ వీరోఽభిజగామ తోరణం
 కృతక్షణః కాల ఇవ ప్రజాక్షయే ||

39

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే వాల్మీకీయే చతుర్వింశత్యహస్తికాయాం
 సంహితాయామ్ శ్రీమత్సుందరకాండే సప్తచత్వారింశ స్సర్గః

ఆపదా మపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదామ్ |
 లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమా మ్యహమ్ ||
 ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామో దాశరథి ర్యది |
 పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వ శ్శరైసం జహి రావణీమ్ ||

అథ అష్టచత్వారింశ స్సర్గః

రావణేన ఇంద్రజిత్వైషణమ్

తత స్స రక్షోధిపతి ర్మహాత్మా
 హనూమతాక్షే నిహతే కుమారే |
 మన స్సమాధాయ తదేంద్రకల్పం
 సమాదిదే శేంద్రజితం సరోషమ్ ||

1

త్వ మస్త్రవి చ్చస్త్రవిదాం వరిష్ఠః
 సురాసురాణామపి శోకదాతా |
 సురేషు సేంద్రేషు చ దృష్టకర్మా
 పితామహారాధన సంఘితాస్త్రయః ||

2

తవాస్త్రబల మాసాద్య నాసురా న మరుద్గణాః |
 న శేకు స్సమరే స్థాతుం సురేశ్వరసమాశ్రితాః ||

3

న కశ్చిత్ త్రిషు లోకేషు సంయుగే న గతశ్రమః |
 భుజవీర్యాభిగుప్తశ్చ తపసా చాభిరక్షితః ||

4